Az új/módosított törvény július 1-től hatályos

Bejegyzett élettársi kapcsolat

Az Országgyűlés 2007 decemberében fogadta el a bejegyzett élettársi kapcsolatokról szóló 2007. évi CLXXXIV. törvényt, mely 2009. január 1-én lépett volna hatályba. A törvényt azonban az Alkotmánybíróság megsemmisítette és döntésének megfelelően új törvény született – a 2009. évi XXIX. törvény – a bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról (a továbbiakban: Bét. tv.), mely 2009. július 1-jén lépett hatályba. A Bét. tv. a tizennyolcadik életévüket betöltött azonos nemű személyek részére biztosítja annak lehetőségét, hogy egymással – az anyakönyvvezető előtt tett kijelentésük alapján – élettársi kapcsolatot létesítsenek, amelyet hatósági nyilvántartásban – a bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyvében – rögzítenek.

Bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozására a fővárosi kerületekben, a megyei jogú városokban, valamint az anyakönyvi ügyekért felelős miniszter rendeletében kijelölt körzetközponti anyakönyvvezető* (a továbbiakban együtt: körzetközponti anyakönyvvezető vagy anyakönyvvezető) jogosult.

A bejegyzett élettársi kapcsolat joghatásai

Bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése. Bejegyzett élettársi kapcsolat csak két – az anyakönyvvezető előtt együttesen jelenlévő – azonos nemű nagykorú személy által létesíthető. Kiskorúak részére bejegyzett élettársi kapcsolatot nem lehet engedélyezni, ellentétben a házassággal, ugyanis kiskorú – azaz a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy – házasságot előzetes gyámhatósági engedély kiadása esetén köthet. Az anyakönyvvezetőnek a bejegyzett élettársi kapcsolatok létesítése feltételeinek vizsgálatakor a felek életkorát minden esetben vizsgálnia kell.

Közös gyermekké fogadás. A bejegyzett élettársakra a házastársak által történő közös gyermekké fogadásra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók.

Apasági vélelem. A bejegyzett élettársi kapcsolat apasági vélelmet nem keletkeztet.

Névviselés. A házastársak névviselésére vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatóak a bejegyzett élettársakra. Bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése esetén a bejegyzett élettárs volt férje nevét a házasságra utaló toldással nem viselheti tovább, és ez a joga akkor sem éled fel, ha a bejegyzett élettársi kapcsolata megszűnt. Ha a leendő bejegyzett élettárs a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését megelőzően házassági névként volt férje nevét vagy családi nevét viseli a házasságra utaló toldással, és házassági nevét nem módosítja másik házassági névviselési formára, a születési családi nevének viselésére jogosult.

Emberi reprodukció. Az emberi reprodukcióra irányuló, külön törvény szerinti eljárásoknak a házastársakra vonatkozó rendelkezései a bejegyzett élettársakra nem alkalmazhatóak.

Családi állapot.

Családi állapotra vonatkozó nyilatkozat. Ha a Bét. törvény a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat fennállásához, illetve a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnéséhez nem állapít meg eltérő jogkövetkezményt, továbbá ha a jogosultság vagy a kötelezettség az özvegyet és az özvegy bejegyzett élettársat megkülönböztetés nélkül megilleti vagy terheli, a családi állapotra vonatkozó nyilatkozat csak olyan formában követelhető meg, hogy a „házas" és „bejegyzett élettárs", az „özvegy" és az „özvegy bejegyzett élettárs", illetve az „elvált" és az „elvált bejegyzett élettárs" megjelölés együtt szerepeljen.

Családi állapotra vonatkozó adatot tartalmazó nyilvántartás. A családi állapotra vonatkozó adatot tartalmazó nyilvántartásban – az anyakönyvi nyilvántartás, valamint a személyiadat- és lakcímnyilvántartás kivételével – a családi állapotot úgy kell feltüntetni, hogy a „házas" és a „bejegyzett élettárs", az „özvegy" és az „özvegy bejegyzett élettárs", illetve az „elvált" és az „elvált bejegyzett élettárs" megjelölés együtt szerepeljen.

Egyéb rendelkezések alkalmazása a bejegyzett élettársi kapcsolatra. Ha a Bét. tv. eltérően nem rendelkezik, vagy a Bét. törvény a rendelkezés alkalmazását nem zárja ki, megfelelően alkalmazni kell a házasságra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársi kapcsolatra, a házastársra vagy házastársakra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársra vagy bejegyzett élettársakra, az özvegyre vonatkozó szabályokat az elhunyt bejegyzett élettárs túlélő bejegyzett élettársára, az elvált személyre vonatkozó szabályokat arra a személyre, akinek bejegyzett élettársi kapcsolatát megszüntették, a hajadonra, nőtlenre vonatkozó szabályokat arra a személyre, aki még nem volt házas, és bejegyzett élettársi kapcsolatot még nem létesített, és a házaspárra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársakra.

* Lásd 14/2009. (VI. 3.) IRM rendeletet az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 6/2003. (III. 7.) BM rendelet módosításáról.

A bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozása

Bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, ha az anyakönyvvezető előtt együttesen jelenlévő két azonos nemű, tizennyolcadik életévét betöltött személy személyesen kijelenti, hogy egymással bejegyzett élettársi kapcsolatban kíván élni.

Az élettársi kapcsolat bejegyzése nyilvános és méltóságteljes. A felek kérésére ettől el lehet térni.

A települési önkormányzat biztosítja a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére alkalmas hivatali helyiséget, amelyben a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése történik. A bejegyzett élettársi kapcsolat hivatali helyiségen kívüli létesítését a jegyző engedélyezi. Az anyakönyvvezető a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozásakor a Magyar Köztársaság címerével ellátott nemzeti színű vállszalagot és ünnepélyes öltözetet visel. Az anyakönyvvezető gondoskodik arról, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozása a törvényben előírt módon történjék, annak időtartama alatt a felek és a tanúk, illetőleg – ha szükséges – a tolmács, a jelnyelvi tolmács mindvégig folyamatosan jelen legyenek.

A felek kérésére – ha az anyakönyvvezető, a tanúk és mindkét fél érti és beszéli az adott, Magyarországon honos nemzeti és etnikai kisebbség nyelvét – az eljárás az adott kisebbség nyelvén is lefolytatható.

Nem magyar állampolgár bejegyzett élettársi kapcsolatának létesítése

A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet (Nmjt.) értelmében, ha a nem magyar állampolgár kíván Magyarországon házasságot kötni, igazolnia kell, hogy a házasságkötésnek személyes joga szerint nincs akadálya. Az igazolás alól a kormány általános hatáskörű államigazgatási szerve (a továbbiakban: felettes szerv) indokolt esetben felmentést adhat. Az Nmjt. ezen rendelkezéseit a bejegyzett élettársi kapcsolatra is megfelelően kell alkalmazni.

A bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozásának megtagadása

Az anyakönyvvezető az élettársi kapcsolat bejegyzését megtagadja, ha a közreműködésre nem illetékes, az eljárásból ki van zárva, a bejegyzésnek törvényes akadálya van, a felek a létrehozás törvényes feltételeit nem igazolták, a felek a létrehozáshoz a jogszabályban előírt felmentést, illetőleg engedélyt nem mutatták be, a bíróság valamelyik felet, akár nem jogerős határozattal is cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte, vagy a fél a bejegyzés időpontjában nyilvánvalóan cselekvőképtelen.

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnése

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnik: az egyik bejegyzett élettárs halálával; bírósági felbontással; közjegyző általi megszüntetéssel.

A bejegyzett élettárs halálának jogkövetkezményei. Valamely élettárs halálával a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnik. A halál tényének a másik (túlélő) élettársra nézve vagyoni jogi és családi jogi joghatásai is vannak. A Bét. tv. 3. § (1) bekezdés c) pontja értelmében ugyanis a túlélő bejegyzett élettársat az elhunyt bejegyzett élettársa után özvegyi jogok illetik meg. A halál családi jogi joghatása pedig e vonatkozásban azt jelenti, hogy a túlélő bejegyzett élettárs családi állapota megváltozik, „özvegy bejegyzett élettárs" lesz, melynek következtében ismételten létesíthet bejegyzett élettársi kapcsolatot.

A bejegyzett élettársi kapcsolat bíróság általi megszüntetése. Minden olyan esetben, amikor a bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző általi megszűnésének bármelyik feltétele nem teljesül (lásd. Következő pont), a megszüntetés bírói peres eljárás keretében történik. A peres felek a bejegyzett élettársi kapcsolat felbontására irányuló perben a személyi azonosítót kötelesek átadni a bíróságnak. Ezen túl kizárólag bíróság szüntetheti meg a bejegyzett élettársi kapcsolatot, amennyiben:

a) az élettársak bármelyike cselekvőképtelen, korlátozottan cselekvőképes, vagy

b) a bejegyzett élettársi kapcsolat érvénytelenné nyilvánításának vagy nemlétezése megállapításának lenne helye.

A bíróság a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetéséről szóló végzése alapján nyomtatványt állít ki a megszűnésről, melyet megküld a bejegyzett élettársi kapcsolatot nyilvántartó anyakönyvvezetőnek.

A bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző általi megszüntetése

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére – polgári nemperes eljárás keretében – közjegyző is jogosult. A bejegyzett élettársi kapcsolat közjegyző általi megszüntetésének akkor van helye, ha:

a) azt a bejegyzett élettársak befolyásmentesen, közösen kérik,

b) az egyik bejegyzett élettársaknak sincs olyan gyermeke, akinek tartására a bejegyzett élettársak közösen kötelezettek, és

c) a bejegyzett élettársak az őket egymással szemben terhelő, jogszabályon alapuló tartás, a közös lakás használata, valamint – az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése kivételével – a bejegyzett élettársi közös vagyon megosztása kérdésében közjegyzői okiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglaltan megegyeztek.

kreátor info

Kreátor Info Kft.
kreatorinfo@rubicom.hu
06 30 641-4138